

DEN NORSKE KIRKE

Færder kirkelige fellesråd

Dato:	31.03.2022
Arkivsak	22/00022
Dokumentnummer:	22/00022-001
Arkivkode:	161
Saksbehandler:	Brooke Bakken

Saksnr	Sak	Møtedato
021/22	Fondsreserve	24.05.2022

Saksvedlegg

Om fondsmidler: begreper, bruk og begrensninger. Utdrag fra «Økonomiarbeid i den lokale kirke» av Trygve Nedland. Kap. 5.7.7 Egenkapital – Fonds

Saksfremstilling

I KF sak 16/22 er det etterlyst en egen sak om finansielle måltall for fondsreserve og resultatgrad. Denne saken belyser begge deler, først fondsreserve deretter resultatgrad.

Fondsreserve

Det er etterlyst en vurdering av hvor mye fondsreserve for kirkelig fellesråd bør være.

Fondsreserven kan beskrives som hvor mye fri egenkapital organisasjonen har. Se også vedlegg om fondsmidler fra «Økonomiarbeid i den lokale kirke.»

Fri egenkapital vil være ett av kriteriene når man skal vurdere en sunn økonomi i enhver virksomhet, og det handler om evne til å kunne ta et selvstendig ansvar for den virksomhet man driver. Hos kirkelige fellesråd er det altså størrelsen på disposisjonsfond som gir svaret på dette.

Disposisjonsfond

Fondsreserven regnes ut basert på = Driftsinntekter

KF har bundet fond, bundet investeringsfond og disposisjonsfond. Disposisjonsfond er frie midler, mens bundne fond kun kan brukes til bestemte formål. Det finnes ingen normer for hvor stor fri fondsreserve bør være, men det bør stå i forhold til organisasjonens inntekter.

Det finnes heller ikke noen absolutte tallstørrelser eller autoritative uttalelser om kirkelig fellesråd, og relasjonen til egen kommune er relevant i forhold til hva som bør være et mål. I økonomi kurs for fellesråd kommer det frem at fellesråd bør ha en «bufferkapital» (fri disposisjonsfond som ikke er til «ordinær» disposisjon i budsjett) på **5 – 10 %** for å kunne ivareta ansvaret som følger med å være en selvstendig virksomhet.

Kirkelig fellesråd (KF) har ikke vedtatt finansielle måltall men kan sammenlignes i noen grad med kommunens måltall. Færder kommune vedtok i 2018 måltall for sunn økonomisk drift, og kommunestyret vedtok 5 finansielle handlingsregler som kommunen skulle styre etter. Dette er beskrevet i Færder kommunes årsmelding 2018, punkt 7.8 - Sunn økonomi. Nedenfor vises kommunens status per 2018 for disse målsettingen.

DEN NORSKE KIRKE

Færder kirkelige fellesråd

	Regnskap 2018	Måltall innført fra 2019
Resultatgrad	0,20 %	>1,75 %
Fondsreserve	14,2%	>5,0 %
Renteskringsfond	1,0 %	>0,5 %
Egenkapitalfinansiering	25 %	>15 %
Gjeldsgrad	57,5 %	<75 %

Kommunen har vedtatt at fondsreserven bør være mer enn 5 % av årlig inntekter.

For kirkelig fellesråd er det relevant hvor mye kommunen fastsetter som målsetning for fondsreserve. Samtidig er det noen tilleggsfaktorer som skiller kirkens virksomhet fra kommunens, og disse kan tale for en høyere fondsreserve enn det kommunen har.

Følgende faktorer taler for minst like høy, muligens høyere fondsreserve enn det kommunen har:

KF er en selvstendig juridisk enhet med arbeidsgiveransvar og med byggherre ansvar. Oppgavesettet fordrer at en buffer er nødvendig.

- KF må ha en viss handlefrihet som selvstendig enhet i forhold til uforutsett. Eksempelvis strømkostnader, uforutsett bygningsbehov eller personal-relaterte kostnader.
- Udekket pensjonsforpliktelse svinger, og det er viktig å ha dekning for dette. Det bør være med i enten kommunens eller fellesrådets regnskap (gitt at forpliktelsesbeløp ikke er fastsatt og vil endre seg).
- Kommunen har likvide reserver og mulighet å bruke kreditt fra bank. Fellesråd derimot har ikke mulighet å ta opp lån uten godkjenning fra kirkelige myndigheter og dermed har få muligheter for å øke sin tilgang til kapital på kort sikt utover å gå til kommunen for ekstra bevillinger.
- I offentlig sektor har ansatte en sterk stillingsvern. Med dette er det en risiko for ekstraordinære utgifter ved personalkonflikter og evne til å løse eventuelle krav om nedbemanning.
- KF har kjente behov som kan «spares opp» til. Eksempelvis har det lenge vært praksis å avsette et årlig beløp til fond fra driftsbudsjett til formål maskinpark for gravplassene. På denne måten har gravplass virksomhet handlefrihet når det viser seg et behov. Særlig gjelder dette biler, gressklippere, traktorer som koster over 100.000 kr.
- Lange søknadsprosesser for godkjenninger av endringer på kirkegård, kirker og kirkelige miljøer. Fra og med 2021 er det gjort endringer til hvordan søknadsprosesser gjøres i kirkens forvaltningsområde. Det er behov for flere faglige rapporter for å få belyst alle sider av en mulig endring. Dette i seg selv er kostnadskrevende og tidskrevende, og at KF har fondsmidler i reserve gjør at det er enklere å begynne på førprosjekter uten å ha et eget driftstilskudd til slikt forarbeid.

Det er også relevant å nevne hvordan fondsmidler har oppstått. Midlene kommer hovedsakelig av kommunalt tilskudd som ikke har vært fullt ut benyttet. Årsakene til det kan være bevisste innsparinger eller at faste kostnader har vist seg i realitet å være lavere enn budsjettet; eks. strøm kan svinge mye, det kan også pensjonskostnader. Årets «overskudd» har dermed blitt avsatt til disposisjonsfond.

Hvis man tenker noe langsiktig, så har kommune og fellesråd felles interesse av at fellesråd får aksept for en bufferkapital/ fri disposisjonsfond på 5-10% av årsbudsjett. Argumentene over er i stor grad sammenlignbare med kommunens begrunnelse for fondsmidler.

En øvre grense for mye fondsmidler. Det er ingen målsetning i å spare opp i det uendelig i fondsmidler, og det bør også vurderes en øvre grense. Færder KF har eksistert i 5 år, og i løpet av årene har 2 av de vært sterkt preget av pandemi. Usikkerheten i forhold til ny etablert virksomhet, samordning av kostnader, og evt økonomiske effekter av pandemien har derfor vært høy. Færder KF har i dag mer fondsmidler enn det som er nødvendig og derfor bruker anledningen til å se på tidligere innmeldte behov som tidligere har vært nedprioritert.

DEN NORSKE KIRKE

Færder kirkelige fellesråd

Fullstendig liste over fondsmidler (bundne og ubundne) finnes i noter til årsregnskap. Det er vanlig praksis at årets overskudd avsettes til disposisjonsfond, eller at underskudd dekkes av disposisjonsfond.

I møte blir det gjennomgått status på fondsmidler per mai 2022.

Resultatgrad:

Når det gjelder **3%**, så gjelder det nok ikke «mindreforbruk» (bunnlinjen), men et måltall for årlig **driftsresultat**. Begrunnelsen for dette er at driften skal gi en *margin* til å dekke en egenandel av investeringer, slik at man ikke må lånefinansiere investeringer 100%.

$$\text{Resultatgrad regnes ut} = \frac{(\text{Driftsresultat} + \text{Finansinntekter}) * 100}{\text{Driftsinntekter}}$$

For kirkelige fellesråd har det i stor grad vært praksis at kommuner gir *investeringstilskudd* og at eventuelt lån tas opp på kommunens hånd. Dersom man praktiserer en slik ordning i forhold til kommune så har man ikke tilsvarende argument for å ha positiv driftsmargin for å kunne sette av 3% til pågående /fremtidige investeringer. Enkelte investeringer bidrar fellesråd til ved å bruke av tidligere oppsparte midler. Målsetning er likevel at driften går i balanse uten at fellesrådet har et vesentlig overskudd. Innenfor 3% resultatgrad anses som akseptabel. Kostnadene som gir oftest utslag på resultatgrad er pensjonskostnader og strømkostnader.

Forslag til vedtak

KF vedtar finansiell måltall for fondsreserve for disposisjonsfond for drift:

Fondsreserve min. 10% - max. 12%

Fondsreserve for investeringsfond er bundet til investeringsformål og finansierer prosjekter i økonomiplan perioden. Det fastsettes ikke en fondsreserve for investeringsfond.

Resultatgrad bør være innenfor 3%.

Møtebehandling

Vedtak